

Підхід до оцінювання результативності сучасної воєнної стратегії

Резюме. Уточнюються визначення та складові сучасної воєнної стратегії, пропонується підхід до оцінювання результативності воєнних стратегій, розглядаються приклади оцінювання результативності воєнних стратегій окремих операцій коаліційних сил.

Ключові слова: воєнна стратегія; складові воєнної стратегії; результативність воєнної стратегії.

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що предметна галузь формування і розвитку воєнної стратегії бере початок з часів Давньої Греції, не всі сучасні воєнні стратегії призводять до досягнення поставлених цілей. З огляду на це питання оцінювання результативності сучасних воєнних стратегій, направлених на досягнення успіху у війні, на сьогодні є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У монографії “Воєнна історія для сучасного стратега: основні війни Америки з 1861 року” [1] видатний воєнний вчений, впливовий радник еліти національної безпеки Вашингтона і Лондона, засновник низки аналітичних центрів і воєнно-політичних журналів Мішель Ханлон, провів стратегічний аналіз війн, у яких брали участь збройні сили США. Автор розглянув тактику і технології, стратегії і політику та цивільно-військові й міжнародні відносини скрізь призму війни. Окрему увагу приділив системному аналізу ключових стратегічних рішень цивільних і військових лідерів та непередбаченим ситуаціям, - коли все могло піти інакше, що є особливою перевагою монографії. Останні розділи цієї праці присвячені новій воєнній стратегії “інтегрованого стримування”.

У монографії “Нові творці сучасної стратегії: від стародавнього світу до цифрової ери” [2] воєнна стратегія розглядається як складова сучасної галузі безпеки, досліджується широкий спектр воєнних стратегій від стародавнього до сучасного світу, який насичений великими даними та застосуванням штучного інтелекту.

У роботі “Американський шлях війни. Історія воєнної стратегії та політики Сполучених Штатів” [3], яка є надзвичайно впливовою науковою працею у воєнних навчальних закладах країн НАТО, автор проводить аналіз воєнної стратегії, заснованої на вогневих спроможностях, яка на його думку, є виснажливою та неефективною.

Монографія “Трансформація війни: майбутнє протистояння та конфлікти великих держав у XXI столітті” [4] призначена для розробників сучасних воєнних стратегій та військових. Автор досліджує мінливу і регулярну складові характеру війни, визначає основні тренди потенційних воєнних конфліктів найближчого десятиліття, напрямки вдосконалення стратегій і доктрин ведення війни, трансформації і адаптації збройних сил, концепції навчання, освіти і розвитку військовослужбовців.

Однак, що стосується оцінювання результативності воєнної стратегії, то у наведених наукових працях це питання не розглядалося.

Метою статті є визначення і обґрунтування підходу до оцінювання результативності нових воєнних стратегій.

Виклад основного матеріалу. Сучасна воєнна стратегія, як один з основних інструментів досягнення національних (коаліційних) цілей, обумовлена комплексом об’єктивних і суб’єктивних чинників: балансом воєнно-політичних сил у світі [5], впровадженням нових технологій і засобів ведення війни, особливостями сприйняття зовнішніх загроз і національних цілей.

Визначення воєнної стратегії.

Воєнна стратегія – це наука і мистецтво застосування збройних сил для захисту національних інтересів шляхом застосування сили або загрози такого застосування. Воєнна стратегія інтегрує результати аналізу змін воєнно-політичної обстановки і трансформує їх у конкретні практичні плани.

Воєнний теоретик минулого Мольтке зазначав: “Воєнна стратегія – це більше, ніж наука, це відображення знань у реальне життя, подальший розвиток початкових оборонних планів відповідно до постійно мінливих обставин, це мистецтво дії в найскладніших умовах” [6].

Клаузевіц дає таке визначення воєнної стратегії: “Стратегія – це визначення мети

воєнної операції у відповідності до характеру війни в цілому, використання бою для досягнення цілей війни. Стратегія на основі мети воєнної кампанії визначає план війни, операції і дії, які повинні привести до досягнення мети, окреслює задум окремих кампаній і дає установку на окремі операції” [7].

Беттс стверджує, що дослідження воєнної стратегії розглядають взаємодію між політичними цілями і воєнними засобами в умовах доктринальних обмежень [8].

Розглянемо обмеження визначення воєнної стратегії.

1. Визначення воєнної стратегії не містить інформації про учасників її впровадження та розподіл їх обов'язків.

У минулому Олександр Македонський, Густав Адольф, Наполеон та інші полководці об'єднували ролі як політичного правителя, так і старшого воєнного начальника. Коли політичні інститути та воєнні організації держави стали складними, диверсифікованими та спеціалізованими, було встановлено поділ на ієрархічні рівні: воєнно-політичний, воєнно-стратегічний та оперативний [9-11]. Отже, у стратегічних дослідженнях та на практиці ці три, а іноді й тактичний рівні, співіснують. Кожен рівень безпосередньо керує нижчим рівнем, водночас впливаючи на вищий рівень [12]. Воєнно-стратегічний рівень, розташований між воєнно-політичним і оперативним рівнями, зв'язує їх [13]. Беттс стверджує, що стратегічні невдачі відбуваються, коли зв'язки воєнно-політичного і оперативного рівнів розриваються [12]. Харт пропонує розробляти конкретні та чіткі цілі як для воєнно-політичного, так і воєнно-стратегічного рівнів відповідно [9].

2. Воєнна стратегія стосується як застосування сили, так і формування сили.

Відповідно до теорії часової дезінтеграції Лікке, воєнній стратегії притаманна дихотомія [14]. З одного боку, воєнна стратегія розглядає ситуації, які пов'язані з безпосередніми загрозами, включаючи, наприклад, мобілізацію, розгортання військ на оперативних напрямках, посилення протиповітряної оборони, протиборство в інформаційному та кібернетичному доменах. З іншого боку, воєнна стратегія визначає необхідність проведення довгострокового оборонного планування з метою виявлення, визначення та підготовки до нових і неочікуваних на поточний момент загроз, які можуть бути

реалізовані в майбутньому, включаючи планування навчання військовослужбовців, придбання нових систем озброєння та трансформацію сил оборони для досягнення необхідних спроможностей [15]. Клаузевіц формулював воєнну стратегію як діяльність, яка пов'язана з веденням війни та підготовкою сил відповідно. Він відокремлював два непов'язаних напрямки оптимізації воєнних спроможностей, зосереджуючись на сучасних викликах (ведення війни) і потенційних майбутніх загрозах (підготовка сил). Обидва напрямки конкурують з точки зору ресурсів. На практиці, як правило, готуються дві окремі стратегії: застосування сил і розвитку сил відповідно [16].

3. Воєнна стратегія може розглядати всі наявні інструменти держави, а не тільки воєнні.

У першому випадку це велика (національна) стратегія, а в другому – суто воєнна стратегія. Велика стратегія стосується “спрямування та використання окремих або всіх активів держави, включно з воєнними, для досягнення цілей, які визначаються політикою. Воєнна стратегія стосується питань застосування або загрози застосування воєнної сили з метою досягнення цілей воєнної політики, які визначаються великою стратегією” [13]. Більш точно визначення наводиться в [17]: “Велика стратегія – це політично-воєнний ланцюг засобів і цілей, теорія держави про те, як вона може забезпечити свою безпеку. Велика стратегія має визначити ймовірні загрози безпеці держави та передбачити політичні, економічні, воєнні та інші засоби захисту від цих загроз. Воєнна стратегія є складовою великої стратегії і стосується воєнних засобів”.

З урахуванням наведених визначень та обмежень, сучасна західна воєнна наука розглядає воєнну стратегію як сукупність трьох взаємопов'язаних елементів: цілі, засоби, способи. Першим це базове положення визначив Клаузевіц, сформулювавши стратегічну концепцію “ціль-ресурси” [7]. Тейлор доповнив концепцію, включивши до неї “шляхи” [18]. Концепція “цілі-шляхи-ресурси” залишається домінуючою для розуміння й опису сучасної воєнної стратегії в НАТО, збройних силах США і Великобританії. Методологія розробки нових воєнних стратегій Грея [19] встановлює зв'язок цілей, шляхів, ресурсів і обмежень. Ця методологія залишається

однією з основних у курсах воєнної стратегії навчальних закладів країн НАТО.

Результативність воєнної стратегії. З урахуванням сучасної воєнної термінології, в межах даного дослідження визначимо, що воєнна стратегія включає: воєнні *цїлі*, концепції і доктрини застосування сил (*шляхи*) та наявні спроможності (*ресурси*). Ці складові є основними і на них розробляються сучасні воєнні стратегії, стратегічні та оперативні плани воєнних операцій (компаній) та обґрунтовується відповідність прийнятої воєнної стратегії і визначених політичних цілей через: чітке формулювання суто воєнних цілей (або однієї цілі); розроблення та застосування концепцій, доктрин, форм і способів застосування військ; оцінювання і розподіл ресурсів, включаючи спроможності, сили та засоби.

Утім, цей перелік не є повним для опису сучасної воєнної стратегії. Так, Клаузевіц зазначав, що “шанс це останнє, чого не вистачає стратегії війни” [7]. Деякі фахівці з воєнно-стратегічних досліджень вважають, що розроблення ефективної стратегії є складовою воєнного мистецтва, його вищою галуззю, а не складовою формалізованого процесу стратегічного планування [20]. Вони зауважують, що погляди Клаузевіца та його концепція “цїлі, шляхи, ресурси” є спрощеним “лінійним підходом” до оцінювання воєнної стратегії. Наслідком цього є “недопустиме спрощення воєнних стратегій, особливо у складних тривалих конфліктах” [21] та сучасних конфліктах гібридного типу. Інші фахівці застосують концепцію Клаузевіца для пошуку і застосування математичного рівняння [22], яке визначає оптимальний баланс між трьома основними складовими та дозволяє уникнути невідповідності цілей і ресурсів [7].

Однак усі ці підходи базуються на оригінальній концепції “цїлі-шляхи-ресурси”, яка розглядається як комплексний підхід, необхідний для забезпечення успіху як у воєнній операції, так і для розробки результативної стратегії. Отже, ця концепція не є беззаперечною, однак вона є найбільш широко прийнятою концептуалізацією сучасної воєнної стратегії.

Незважаючи на достатній рівень наукового опрацювання відповідної тематики, питання особливостей прояву місця та ролі результативності у межах змісту тієї чи іншої воєнної стратегії, з огляду на складність та багатогранність свого можливого прояву,

залишаються відкритими для подальших наукових розробок. Відповідно до вимог міжнародного стандарту серії ISO 9000, які прийняті більш ніж 90 країнами світу як національні та застосовуються до будь-яких сфер діяльності, результативність (performance) – прогнозована ступінь реалізації запланованої діяльності (воєнної стратегії) і досягнення запланованих результатів (політичних цілей), які передбачаються та прогнозуються.

Цїлі, шляхи та ресурси є контрольним списком основних складових, які мають бути визначені в будь-якій воєнній стратегії, для того, щоб переконатися в її результативності. Зокрема, чи включає воєнна стратегія чітко визначені та вірогідно досяжні воєнні цїлі; воєнно-стратегічні концепції, доктрини або форми і способи застосування військ; достатні спроможності (ресурси і засоби) для вірогідного досягнення цілей за допомогою визначених концепцій.

Таким чином, незважаючи на різні підходи до визначення сучасних воєнних стратегій, основними елементами їх оцінювання є цїлі, шляхи та ресурси. Крім того:

для оцінювання результативності воєнної стратегії достатньо використання трьох її складових частин як набору критеріїв, забезпечення граничних значень яких є необхідною, але недостатньою умовою успіху операції;

неможливо вважати результативною і пропонувати до реалізації воєнну стратегію, у якій відсутня хоча б одна із цих трьох основних складових;

результативність воєнної стратегії залишає простір як для того, щоб воєнна стратегія була мистецтвом, так і для використання шансу;

результативність воєнної стратегії – це контрольний перелік основних складових і їх граничних значень, який дає змогу довести, що реалізація воєнної стратегії може призвести до успіху, результативність воєнної стратегії – це наукова категорія, а не формула досягнення перемоги;

результативна воєнна стратегія визначає реальні цїлі, доктрини і концепції застосування військ та необхідні спроможності для досягнення цілей.

Аналіз сучасних воєнних конфліктів вказує на випадки, коли одна або декілька основних складових воєнних стратегій були відсутні. Протягом останніх десятиліть

міжнародні сили неодноразово розгорталися в Афганістані, Іраку і Лівії без чітко визначеної і реально досяжної цілі, з концепціями застосування, які не призвели до досягнення поставлених цілей, або з наявними спроможностями, яких було недостатньо для цілей операції.

Хоча стратегічні помилки нині здаються очевидними, малоімовірно, що штаби, залучені до планування цих операцій уважали, що ведуть війну без ефективної стратегії. Ключові особи, які приймали рішення, були впевнені, що розпочинають бездоганно сплановану операцію на основі стратегії, яка включає чіткі цілі, ефективні концепції та необхідні спроможності. Внаслідок політичних міркувань, прорахунків і когнітивних упереджень стратегії ведення цих операцій були визнані як результативні, однак в реальності вони не відповідали критерію результативності.

Розглянемо окремі операції коаліційних сил та стратегії, які були в них реалізовані. Операція антитерористичної коаліції в Афганістані “Непохитна свобода” (Enduring Freedom Operation) є прикладом воєнної операції без чітко визначених цілей. Зважаючи на остаточний провал операції влітку 2021 року, стратегія її ведення не може бути оцінена як ефективна. Будь-яка воєнна стратегія, яка завершується катастрофічним відходом, не відповідає визначенню результативної. Проблема не тільки в тому, що операція не досягла воєнних цілей, але і в тому, що її стратегія не визначила навіть чітких політичних цілей.

Вторгнення до Афганістану у відповідь на 11 вересня не було цілком зрозумілим в системі міжнародної безпеки, окрім того, що Аль-Каїду потрібно знищити. Визначення цілей війни було замінено на “дебати на користь повалення Талібану” [24]. Командуючим операції були визначені цілі “зупинити використання Афганістану як бази терористів... і атакувати воєнний потенціал Талібану” [25]. Це однозначна заява про наміри, а напад на сили Талібану це дія, а не ціль, і залишила відкритими важливі питання про необхідність ліквідації Талібану і наступних після цього кроків.

Опис розбіжностей у воєнному керівництві операції щодо цілей, зазначає наступну проблему: “Америка пішла на війну... без спільного стратегічного бачення для воєнної кампанії” [24]. Іншими словами, воєнній стратегії в Афганістані бракувало визначених і реально досяжних воєнних

цілей, які є одним із трьох основних складових результативної стратегії.

Так, у керівництва операцією була стратегія атакувати Аль-Каїду і Талібан, і, отже, розгортання коаліційних військ не було стратегічним, але саме відсутність чітких воєнних цілей визначила нерезультативність цієї стратегії.

Операція “Свобода Іраку” (Iraqi Freedom Operation) стала прикладом війни з недостатніми спроможностями. Воєнна ціль операції була конкретна: усунути Саддама Хусейна та перейти до демократичного правління. Для цього були впроваджені сучасні концепції застосування військ, які могли з високою ймовірністю призвести до досягнення цих цілей. Помилка закладалася в обраних засобах. Головнокомандувач операцією (а до того командувач стабілізаційними силами НАТО в Боснії та Герцеговині) генерал *Ерік Шінсекі* оцінив кількість військ, необхідних для стабілізації фази операції в Іраку в 400 000 осіб, зважаючи на склад стабілізаційних сил НАТО в Боснії і Герцеговині (Stabilization Force, SFOR), збільшений відповідно до кількості населення Іраку [26]. Ця оцінка була обґрунтована дослідженнями RAND, в якому зроблено висновок про необхідність контингенту близько 526 000 осіб [28] і затверджена [27]. Головнокомандувач активної фази операції генерал Томмі Френкс зробив власні оцінки, що на етапі стабілізації знадобиться 250 000 військовослужбовців [26].

Однак з політичних міркувань лише близько 170 000 військовослужбовців коаліції були розгорнуті в Іраку [29]. Після завершення активної фази операції загальна чисельність розгорнутих військ швидко впала нижче 120 000 осіб, що було набагато менше необхідної чисельності. Співвідношення у кількості військовослужбовців коаліції у 7 осіб на 1000 місцевого населення, що відповідало лише третині від співвідношення сил, які були розгорнуті в Боснії або Силами безпеки Великої Британії в Північній Ірландії [26]. Реальні спроможності сил коаліції в Іраку не відповідали цьому критерію, кількість задіяних військ була надто малою, сили коаліції були надто розпорощеними, щоб забезпечити стабільність, що було очевидним вже на початку стабілізаційної фази операції. Однак необхідні спроможності не обов’язково визначають результативність воєнної стратегії, лише

тільки ймовірність, що стратегія може привести до успіху.

Спільна операція міжнародної коаліції “Об’єднаний захисник” (Unified Protector) в Лівії. Оцінювати військові стратегії з необґрунтованими концепціями застосування військ завжди складніше, ніж стратегії з відсутніми цілями чи недостатніми спроможностями. Історія війн описує чимало прикладів розгортання військ без чітких цілей або достатніх спроможностей. Однак складно навести приклади військових операцій, які проводяться без адекватної концепції застосування військ. За винятком теоретичних чи навчальних ситуацій, коли війська втягуються в бій частинами, завжди можливо передбачити спосіб застосування сил, навіть для досягнення нечітко визначеної цілі. Для результативності військової стратегії, концепції застосування мають бути не лише завершеними і ретельно перевіреними на навчаннях, а і здатними породжувати ймовірний успіх.

Невдала операція в Лівії у 2011 році є прикладом нерезультативної військової стратегії, оскільки вона базувалася на помилковій концепції застосування сил. Розгортання військ за мандатом ООН [30] мало на меті дві цілі: воєнну – здійснити силами коаліції тільки авіаційну підтримку збройної боротьби лівійської опозиції проти сил Каддафі, чим запобігти різанині цивільного населення [31]; політичну – після перемоги сил коаліції об’єднати розрізнені збройні групи для створення легітимного національного уряду, спроможного управляти країною без зовнішнього впливу.

Перша ціль виявилася реальною, друга хибною, оскільки залучення достатнього угруповування наземних сил для її досягнення не передбачалося, були застосовані тільки сили спеціальних операцій. За словами президента США: “хоча наша воєнна операція зосереджена лише на порятунку життів, ми продовжуємо досягати ширшої цілі в Лівії... перехід до легітимного уряду буде важким завданням... це буде завдання для самого лівійського народу...” [32]. В історії небагато прикладів, коли численні збройні групи з конкуруючими цілями одночасно склали зброю без будь-якої форми зовнішнього впливу та перейшли до мирного співіснування. Політична ціль операції в Лівії виявилася нереальною: коаліція провела обмежену повітряну операцію і далі

тільки спостерігала за процесом формування національного уряду. Згідно з дослідженням RAND, “найсерйознішою проблемою Лівії з 2011 року є відсутність безпеки, яка... виникає здебільшого через провал зусиль роззброїти та демобілізувати повстанські збройні формування після війни. І міжнародні радники, і політичне керівництво Лівії визнавали важливість роззброєння повстанців із самого початку, але жоден не зміг його реалізувати. Як наслідок, значну частину країни контролюють різні типи озброєних груп, а обраний уряд знаходиться під їх контролем”. В дослідженні зазначається, що “обмежена кількість сухопутних сил... значно зменшила ступінь контролю, ... який НАТО та його партнери могли здійснювати після того, як Каддафі пішов” [33]. Це не тільки приклад нерезультативної стратегії, недоліки концепції застосування військ в Лівії були настільки очевидними, що досягнення визначеної цілі стало безперспективним.

Висновки. У статті пропонується підхід до оцінювання результативності військової стратегії, як базову відправну точку для оцінювання нових військових стратегій. Результативність військової стратегії можливо оцінювати апіорі, перевіривши наявність трьох основних складових: чіткі цілі, які ймовірно досяжні; необхідні концепції (шляхи), які можуть привести до визначеної цілі; достатні наявні спроможності (ресурси) для досягнення визначеної цілі за допомогою обраних концепцій. Такий підхід до оцінювання результативності військової стратегії простий, однак у кількох найбільш значущих стратегіях ведення сучасних військових операцій була відсутня одна з цих основних складових.

Таким чином, оцінювання результативності військової стратегії є концептуальним інструментом для розробників військової стратегії і фахівців з оборонного планування. Підхід, що пропонується, дозволяє провести якісне оцінювання результативності військової стратегії.

В подальшому буде запропонований комплексний критерій, шкала та методика кількісного оцінювання результативності нових військових стратегій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Military History for the Modern Strategist: America's Major Wars since 1861. Michael E.

- O'Hanlon. Washington, DC: Brookings Institution Press, 2023, 448 p.
2. The New Makers of Modern Strategy: From the Ancient World to the Digital Age. Hal Brands, ed. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2023, 1158 p.
  3. Weigley R.F. The American Way of War. A History of United States Military Strategy and Policy. Bloomington, Indiana University Press, 1977, 608 p.
  4. Ryan M. War Transformed: The Future of Twenty-First-Century Great Power Competition and Conflict Hardcover. Annapolis, Maryland, Naval Institute Press, 2022, 312 p.
  5. The Military Balance 2024: the annual assessment of global military capabilities and defence economic. International Institute for Security Studies. London, Rotledge, 2024, 552 p.
  6. Мольтке Г. Про стратегію. // Стратегія в творах воєнних класиків. Т. П. М.: Госвоєніздат, 1926.
  7. Клаузевіц К. Принципи ведення війни. К., Видавничий дом "Професіонал", 2023, 274 с.
  8. Betts R. Should Strategic Studies Survive? World Politics, vol. 50, no. 1, 1997, pp. 7–33.
  9. Hart B.L. Strategy. New York: Praeger Publishers, 1975.
  10. Jablonsky D. US Military Doctrine and the Revolution in Military Affairs. Parameters, Autumn, 1994.
  11. Homan K., Doctrine. In Common Norms and Good Practices of Civil-Military Relations in the EU, ed. Anne Aldis and Margriet Drent, Groningen: The Centre of European Security Studies, 2008.
  12. Betts R. Is Strategy an Illusion? International Security, vol. 25, no. 2, 2000.
  13. Gray C. The Strategy Bridge: Theory for Practice. Oxford: Oxford University Press, 2010.
  14. Lykke A. Toward an Understanding of Military Strategy. In Military Strategy: Theory and Application/ ed. Arthur Lykke. Carlisle Barracks, PA.: US Army War College, 1989.
  15. Edström H. Hur styrs Försvarsmakten? Umeå: Umeå University, 2003.
  16. Edström H., Gyllensporre D. Svensk försvarsdoktrin efter det kalla krigets slut. Stockholm: Santérus Academic Press, 2014.
  17. Posen B. The Source of Military Doctrine: France, Britain, and Germany Between the World Wars. Ithaca, NY, Cornell University Press, 1984, p. 13.
  18. Lykke A. Defining Military Strategy. Military Review, vol. 69, no. 5 (May 1989), pp. 2-8.
  19. Gray C.S. The Future Of Strategy. Cambridge, Polity Press, 2015, pp. 30-31.
  20. Meiser J.W. Ends+Ways+Means=(Bad) Strategy/. Vol 46, no. 4 (2016), pp. 81-91.
  21. Ellery D., Saunders L. Strategy in the National Security Context: Time for an Adaptive Approach?". Military Strategy in the 21st Century: The Challenge for NATO, eds. Matlary J.H., Johnson R. London : Hurst, 2020, p. 86.
  22. Echevarria II A. J. Op Ed: Is Strategy Really a Lost Art? Strategic Studies Institute, 13 Sept 2013. URL: <https://ssi.armywarcollege.edu/2013/pubs/article/op-ed-is-strategy-really-a-lost-art> (дата звернення: 13.01.2024).
  23. Smith M.L.R. On Efficacy: A Beginner's Guide to Strategic Theory // Military Strategy Magazine, vol 8, Issue 2, Fall 2022, p. 16.
  24. Farrell T. Unwinnable: Britain's War in Afghanistan 2001-2014. London : The Bodley Head, 2017, pp. 61-63.
  25. Буш Дж. Президентське звернення до нації. Телевізійний виступ, Вашингтон, округ Колумбія, 7 жовтня 2001 р. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/10/20011007-8.html> (дата звернення: 13.01.2024).
  26. Бенсахель Н. Після Саддама: довоєнне планування та окупація Іраку. Санта-Моніка, Каліфорнія : RAND Corporation, 2008.
  27. Blood B. Metal and Dust: How Victory Turned into Defeat in Afghanistan and Iraq. Oxford : Osprey, 2020, 119 p.
  28. Dobbins J. America's Role in Nation Building: From Germany to Iraq. Santa Monica, CA : RAND Corporation, 2003.
  29. Quinlivan J. Force Requirements in Stability Operations. Parameters, vol. 25, no. 1, 1995, pp. 59-69.
  30. Рада Безпеки санкціонує "всі необхідні заходи для захисту цивільних осіб у Лівії". Новини ООН, 17 березня 2011 р. URL: <https://news.un.org/en/story/2011/03/369382> (дата звернення: 13.01.2024).
  31. Обама Б. Лист президента до спікера Палати представників і тимчасового президента Сенату, 21 березня 2011 р. URL: <http://c-span.org/uploadedfiles/Content/Documents/2011libya.military-rel.pdf> (дата звернення: 13.01.2024).
  32. Обама Б. Звернення президента до нації щодо Лівії : Вашингтон, округ Колумбія, 28 березня 2011 р. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/03/28/remarks-president-address-nation-libya> (дата звернення: 13.01.2024).
  33. Чіввіс К., Мартіні Дж. Лівія після Каддафі: уроки та наслідки для майбутнього // Звіт RAND Corporation. Санта-Моніка, Каліфорнія, 2014 р.

Стаття надійшла до редакційної колегії 06.02.2024

An approach to evaluating the effectiveness of modern military strategy

Annotation

The article clarifies the definition and main components of a modern military strategy, proposes an approach to assessing the effectiveness of military strategies, and examines examples of the use of military strategies in modern military operations of coalition forces.

The modern military strategy, as one of the main tools for achieving national (coalition) goals, is conditioned by a set of objective and subjective factors: the balance of military and political forces in the world, the introduction of new technologies and means of warfare, and the peculiarities of perception of external threats and national goals. The effectiveness of a military strategy can only be assessed retrospectively: the strategy must be implemented and the political goals fully (or at least almost fully) achieved. In this case, it can be determined that the chosen military strategy is effective. This approach meets the requirements of the ISO 9000 series of international standards, which have been adopted by more than 90 countries as national standards and are applicable to any field of activity.

The author proposes an approach to assessing the effectiveness of a military strategy as a basic starting point for evaluating new military strategies. The effectiveness of a military strategy can be assessed a priori by checking the presence of three main components: clear goals that are likely to be achieved; necessary concepts (paths) that can lead to the defined goal; and sufficient available capabilities (resources) to achieve the defined goal with the help of the chosen concepts. This approach to assessing the effectiveness of a military strategy is simple, but several of the most significant strategies for modern military operations have lacked one of these basic components.

Thus, effectiveness is a simple conceptual tool for military strategy developers. The proposed approach allows for only a qualitative assessment of the effectiveness of military strategy.

Keywords: military strategy; components of military strategy; effectiveness of military strategy; efficiency of military strategy.